

Sertésszámtan

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége sertéságazati választmányának legutóbbi ülésén több előadást is hallhattunk a sertések légzőszervi és immunbetegsége, azaz a PRRS-mentesítési program beindításáról. Az ülés jó alkalom volt arra, hogy Oláh Endrével, a MOSZ tanácsosával a hazai sertéságazat egészének helyzetét is értékeljük. A tanácsos – miként a szakma képviselői is – jó kezdeményezésnek tartja a PRRS-program beindítását, bár ez újabb komoly anyagi-beruházási terheket ró az egyébként is nehéz helyzetben lévő sertéstartókra.

Lassan két éve mást sem hallani, mint hogy az évtized végére 6 millió sertés lesz Magyarországon. Ahhoz, hogy ez így legyen, néhány év alatt meg kellene duplázni a több mint két évtizede szinte folyamatosan csökkenő hazai sertésállományt. Az előjelek tehát nem ebbe az irányba mutatnak, mondta a tanácsos. Hiába csökkentek a takarmányköltségek és hiába javult valamelyest az ágazat támogatottsága, a sertéslétszám nem emelkedett.

Az a bizonytalanság és kiszámíthatatlanság, ami a földhasználat kapcsán tapasztalható a hazai sertésállomány háromnegyedét tartó gazdasági szervezeteknél, valamint az újonnan bevezetett kötelezettségek – a trágyaelhelyezés szabályainak szigorítása, a PRRS-mentesítés – sok esetben gátolják vagy egyenesen meghiúsítják az egyébként tervbe vett beruházások és fejlesztések végrehajtását. Ezek nélkül viszont aligha lehet az állomány érdemi bővülésére számítani.

Kik tartanak ma sertéseket?

A legfrissebb adatok alapján a hazai sertésállomány 2,935 millió állatból áll, jelentette ki Oláh Endre. Az elmúlt ötven évben nem volt olyan kevés a sertésállomány Magyarországon, mint 2013-ban. A sertéslétszám csökkenése az elmúlt években is folyamatos volt: tavaly mintegy 50 ezerrel, az

elmúlt években pedig több mint 200 ezer állattal csökkent az állomány.

Szembetűnő, hogy míg a sertésállomány 75 százalékát tartó gazdasági szervezeteknél alig 5 százalékos csökkenés következett be, addig az egyéni gazdaságok állománya 13 százalékkal esett három év alatt: csak az elmúlt évben mintegy 100 ezer darabbal csökkent az általuk tartott sertések száma. Folytatódott az anyakocák számának csökkenése is: három év alatt minden hetedik koca eltűnt. Így esély sincs az állomány bővülésére, mivel amíg a sertésállomány sem nő, jelentette ki Oláh Endre.

Ellentmondásos célok

Miközben a kormány a hazai sertésállomány megduplázását tűzte ki célul, ezzel párhuzamosan arra is törekszik, hogy a kisbirtokok és a nagybirtokok aránya 80:20 százalékra változzon. Ne feledjük: a sertések háromnegyedét gazdasági szervezetek tartják. Vagyis úgy akarják növelni a sertésállományt, hogy ellehetetlenítik azokat a gazdasági szervezeteket, amelyek még foglalkoznak sertéstartással. Némi ellentmondás lappang a két célkitűzés között, vélekedik a tanácsos.

A földek egy része olyan gazdálkodókhoz került, akik már eddig is foglalkoztak állattartással, másrészt szép szám-

mal vannak olyanok is, akik az állami területek elvesztése miatt abbahagyják az állattartást. Így az új földhasználók által beállított állományok csak ezt kompenzálják – valamilyen mértékben.

Az 1200, illetve 1800 hektáros birtokméret-maximum korlátozza azt a jövedelemtranszfert, amelynek keretében a vegyes gazdálkodást folytató gazdálkodók a növénytermesztésük eredményeit akár évenként keresztül az állattartás veszteségeinek kompenzálására fordították. Tovább növeli a bizonytalanságot, hogy olyan hivatalos elképzelést ismerhetünk meg egy szakmai rendezvényen, február közepén, amely szerint már 2017-től alkalmazhatnánk a birtokok méretének maximalizálását, függetlenül attól, hogy az egyes gazdaságok érvényes földhasználati szerződésai mikor járnak le. Amennyiben ez bekövetkezik, ne legyenek illúzióink a sertésállomány további sorsát illetően, hangsúlyozta Oláh Endre.

Új kötelezettségek

A Vidékfejlesztési Minisztérium február 1-jével elindította a sertésállományok PRRS-mentesítésének programját, amely rövid távon mindenképp az állomány csökkenését okozza, mivel a fertőzött sertéseket (beleértve az anyakocákat is) sok esetben ki kell vágni. Ez az érintett sertésbirtokoknál hosszabb időt vesz igénybe – a kocák termékenyítésének abbahagyása, a meglévő állomány kifuttatása –, ami először csökkenő állatállományt, majd üres sertésbirtokok eredményez. Az állami kártalanítás csak a költségek egy részét fedezi, ráadásul a sertéstartók bevételei tovább csökkennek, majd megszűnnek.

Jelenleg nem tisztázott, hogy ilyen körülmények között a termelők miként tudják fizet-

ni a hiteleiket vagy hogyan reagálnak a bankok a hitelek fedezeteként szolgáló tenyésztési állományok felszámolására.

Az országos PRRS-mentesség megvalósíthatóságát sok termelő kétkedve fogadja, mint ahogy kétségesnek tartják azt is, hogy az esetleges mentes állapot fenntartható-e. A PRRS-fertőzött sertések vágási céllal továbbra is behozhatók maradnának Magyarországra. Mivel ez a vírus seppfertőződéssel is terjed, ez magában hordozza a már mentesített állományok újrafertőzésének kockázatát. A mentesítéstől remélt előnyök és a jobb genetikában rejlő lehetőségek kihasználásához sok esetben technológiai fejlesztésekre is szükség lenne, amire viszont forráshiány vagy a földhasználat körüli bizonytalanságok miatt kevesen vállalkoznak, jelentette ki a tanácsos.

A célok világosak, csak az nem, hogy a mostani intézkedések miként szolgálják ennek az elérését. Sürgősen szükség lenne a földhasználat, a környezetvédelemmel, az állategészségüggyel kapcsolatos intézkedések gazdasági és foglalkoztatási hatásokat is mérlegelő felülvizsgálatára, hogy elkerülhető legyen a sertésállomány további nemkívánatos zuhanása. A tények azt bizonyítják, hogy sajnos mindig van lejjebb, mondta végezetül Oláh Endre.

H. GY.